

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos centriniam bankui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Ekonomikos valdymo peržiūra. Reglamentų (ES) Nr. 1173/2011, (ES) Nr. 1174/2011, (ES) Nr. 1175/2011, (ES) Nr. 1176/2011, (ES) Nr. 1177/2011, (ES) Nr. 472/2013 ir (ES) Nr. 473/2013 taikymo ataskaita“

[COM(2014) 905 final]

(2015/C 268/06)

Pranešėjas David CROUGHAN

Bendrapranešėjis Carmelo CEDRONE

Europos Komisija, vadovaudamasi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 304 straipsniu, 2014 m. gruodžio 19 d. nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos centriniam bankui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Ekonomikos valdymo peržiūra. Reglamentų (ES) Nr. 1173/2011, (ES) Nr. 1174/2011, (ES) Nr. 1175/2011, (ES) Nr. 1176/2011, (ES) Nr. 1177/2011, (ES) Nr. 472/2013 ir (ES) Nr. 473/2013 taikymo ataskaita“

[COM(2014) 905 final].

Ekonominės ir pinigų sąjungos, ekonominės ir socialinės sanglaudos skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto parengiamąjį darbą šiuo klausimu, 2015 m. kovo 2 d. priėmė savo nuomonę.

506-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2015 m. kovo 18–19 d. (kovo 19 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 165 nariams balsavus už, 2 – prieš ir 3 susilaikius.

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1. Per krizę sukurtos Europos ekonomikos valdymo taisyklės atliko svarbų vaidmenį ekonominės politikos koordinavimo, fiskalinio konsolidavimo klausimais, o įdiegus biudžeto projektų vertinimą – tolesnės fiskalinės integracijos srityse. Tačiau EESRK susirūpinimą kelia tai, kad sumokėta didelė kaina ekonomikos augimo ir užimtumo sąskaita, ir kad Europos Sąjunga atsiliko nuo kitų iš ekonomikos krizės brendančių išsivysčiusių ekonomikų dėl politikos ydų, kurias iš esmės lėmė neišsamus ekonomikos valdymo ekonominėje ir pinigų sąjungoje pobūdis.

1.2. Pagal Europos semestrą įdiegtos priemonės pradėjo fiskalinio konsolidavimo ir patikimumo atkūrimo procesą, bet taisyklėmis pagrįstas požiūris, nors ir tinkamas normaliems laikams, dabar yra tik dalis problemos. Sunkumų turinčioms valstybėms narėms reikia daugiau išteklių, kad būtų įveiktas ekonomikos nuosmukis ir užtikrintas augimas bei darbo vietų kūrimas, o ekonomikos augimu – tvarus fiskalinis konsolidavimas.

1.3. EESRK mano, kad Europos Centrinis Bankas negali būti paliktas vienas kovoti su dabartiniu nuosmukiu euro zonoje. Dabartiniu metu ECB taikomas kiekybinio skatinimo priemonės turi atitikti ambicingesnės valstybių narių politinės iniciatyvos, neapsiribojančios Komisijos paskelbtu Investicijų planu Europai.

1.4. Santykinio valstybių narių konkurencingumo skirtumai ekonominėje ir pinigų sąjungoje, kuriuos anksčiau būtų mėginama išlyginti valiutos koregavimu didinant ar mažinant jos vertę, negali būti išspręsti sankcijomis, rekomendacijomis ar reformomis, taikomomis tik toms šalims, kurios laikomos nekonkurencingomis.

1.5. Turėtų būti nedelsiant sukurti konkretūs gerai suplanuoti ekonominės politikos koordinavimo, užtikrinančio konvergenciją ir solidarumą, mechanizmai ir priemonės. Dėl šio proceso tuoj pat Sutarties keisti nereikia, tačiau EESRK mano, kad laikui bėgant Sutarties pakeitimas bus būtinas.

1.6. 2016 m. peržiūrint Daugiametę finansinę programą, būtina **paremti ES svarbos struktūrines reformas**, įskaitant makroekonominės pusiausvyros atkūrimą, suteikiant tam tikrą fiskalinį pajėgumą, pavyzdžiui, konvergencijos ir konkurencingumo priemonę, siūlomą stiprios ir veiksmingos ekonominės ir pinigų sąjungos projekte.

1.7. EESRK yra susirūpinęs, kad struktūrinis balansas – latentinis (nestebimas) kintamasis, pagrįstas teoriniais ir ginčytiniais gamybos apimtys atotrūkio skaičiavimais, kurie dažnai ženkliai koreguojami, vaidina tokių svarbų vaidmenį perviršinio deficito procedūros prevencinėje ir korekcinėje dalyse.

1.8. Europos semestro procese Vyriausybės metinio deficito mažinimui, kaip didelio skolos ir BVP santykio mažinimo priemonei, teikiama kur kas daugiau svarbos nei veiksmingesnėms BVP augimo didinimo priemonėms. Komisija turėtų stebėti ne tik konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų įgyvendinimą, bet ir atlikti šių rekomendacijų poveikio atitinkamos šalies gamybos apimtys didinimui, augimui ir kokybiškų darbo vietų kūrimui *ex-post* analizę.

1.9. Komitetas palankiai vertina tai, kad pabrėžiamas Stabilumo ir augimo pakto taisyklių lankstumas, kuris sudarys Komisijai galimybę atsižvelgti į tam tikras viešąsias investicijas skaičiuojant biudžeto deficitą, bet mano, kad tai tik ribota dalinė priemonė. Pagrįstas nuokrypis nuo 3 % deficito turėtų būti laikomas laikina išimtimi, taikoma tam tikrą metų skaičių ir kuriai sankcijos neturėtų būti taikomos automatiškai.

1.10. Dėl demokratijos trūkumu pasižyminčių neišrinktų organų, turinčių svarų balsą valdyme, kyla pavojus, kad jie neprisiims pakankamos atsakomybės rekomendacijų atžvilgiu ir bus priešiški Europos projektui. Konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų netinkamam įgyvendinimui galima būtų priešpatastyti pilietinės visuomenės ir socialinių partnerių dalyvavimą rengiant šias rekomendacijas.

1.11. EP turėtų atlikti svarbų vaidmenį nustatant kiekvieno semestro ekonominius prioritetus ir vykdant konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų parlamentinę priežiūrą. Europos semestro procesą valstybės narės ir Komisija turėtų plačiau viešinti, siekiant užtikrinti, kad piliečiai jį geriau suprastų.

2. Ekonomikos valdymo peržiūra trumpai

2.1. Europos semestras, kuris buvo įvestas 2011 m., buvo paremtas sustiprintu Stabilumo ir augimo pakto (SAP), kuris įsigaliojo 2011 m. gruodžio 13 d., ir nauju ekonominės ir fiskalinės priežiūros taisyklių rinkiniu, sudarytu iš penkių reglamentų ir direktyvos, vadinamuoju „šešių dokumentų rinkiniu“. 2013 m. gegužės 30 d. buvo pridėti dar du reglamentai, vadinami „dviejų dokumentų rinkiniu“, siekiant sustiprinti euro zonos valstybių narių ekonominę integraciją ir konvergenciją. Ši peržiūra susijusi su septynių reglamentų veiksmingumu ir tolesne jų plėtojimo kryptimi. Peržiūra apima tris svarbiausias ekonomikos valdymo ES lygmeniu dalis: fiskalinę priežiūrą⁽¹⁾, makroekonominį disbalansą⁽²⁾ ir euro zonos šalių, kurios turi didelių finansinio stabilumo sunkumų, stebėseną bei priežiūrą⁽³⁾.

⁽¹⁾ 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1173/2011 dėl veiksmingo biudžeto priežiūros vykdymo užtikrinimo euro zonoje (OL L 306, 2011 11 23, p. 1);

2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1175/2011, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo (OL L 306, 2011 11 23, p. 12); ir

2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 473/2013 dėl euro zonos valstybių narių biudžeto planų projektų stebėsenos bei vertinimo ir perviršinio deficito padėties ištaisymo užtikrinimo bendrųjų nuostatų (OL L 140, 2013 5 27, p. 11).

⁽²⁾ 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1174/2011 dėl vykdymo užtikrinimo priemonių, skirtų perviršiniams makroekonominiams disbalansams naikinti euro zonoje (OL L 306, 2011 11 23, p. 8); ir

2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominį disbalansų prevencijos ir naikinimo (OL L 306, 2011 11 23, p. 25).

⁽³⁾ 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 472/2013 dėl euro zonos valstybių narių, kurios turi didelių finansinio stabilumo sunkumų arba kurioms tokie sunkumai gresia, ekonominės ir biudžeto priežiūros griežtinimo (OL L 140, 2013 5 27, p. 1).

3. Pastabos dėl dabartinio ekonomikos valdymo

3.1. Fiskalinė priežiūra

3.1.1. Komitetas palankiai vertina tai, kad 2015 m. metinėje augimo apžvalgoje, kuri buvo paskelbta tuo pačiu metu kaip ir Ekonomikos valdymo peržiūra, atkreipiamas dėmesys į supaprastintą ir sustiprintą Semestrą, kadangi buvo supaprastinti įvairūs etapai ir jų rezultatai, kaip ir buvo rekomenduota EESRK nuomonėje dėl 2014 m. metinės augimo apžvalgos⁽⁴⁾.

3.1.2. EESRK mano, kad Semestras atlieka svarbų vaidmenį konvergencijos ir koregavimo procese. Be to, Komitetas taip pat ragino pradėti įgyvendinti komunikacijos ir supaprastinimo strategiją bendromis Komisijos, Europos Parlamento, valstybių narių ir pilietinės visuomenės pastangomis⁽⁵⁾.

3.1.3. Komitetas pritaria, kad siekiant stiprinti fiskalinę integraciją reikia nustatyti bendrą tvarkaraštį, pagal kurį valstybės narės teiktų ir skelbtų biudžeto planų projektus, kurių stebėseną vykdytų nacionalinės nepriklausomos įstaigos, kad iki kiekvienų metų spalio vidurio Komisija galėtų pareikšti savo pastabas prieš juos galutinai priimant valstybių narių Vyriausybėms. Šis procesas turėtų tapti demokratiškesniu ir skaidresniu ir turėtų būti plačiau viešinamas valstybių narių ir Komisijos, kad piliečiai jį geriau suprastų. Komitetas pritarė, jei Komisija atliktų nacionalinių nepriklausomų įstaigų vaidmens ir darbo kokybės vertinimą.

3.1.4. Kalbant apie 2015 m. biudžetų projektų planus, Komitetas pažymi, kad dėl mažesnių fiskalinių pastangų 2015 m. euro zonoje išsivyras neutrali padėtis. Jis taip pat nurodo, kad iš septynių šalių, kurios nesilaiko rekomendacijų, trims šalims kovo mėn. gali būti pradėtos taikyti priemonės pagal perviršinio deficito procedūrą. Ši procedūra taip pat turėtų būti skaidresnė, turėtų būti konsultuojamasi su nacionalinėmis Vyriausybėmis ir pilietine visuomene, visų pirma socialiniais partneriais, ir prižiūrima Europos Parlamento.

3.1.5. Komitetas mano, kad per trumpą peržiūros laikotarpį pakeistos ES fiskalinės taisyklės pagal atitinkamus fiskalinės priežiūros reglamentus, be abejonės, prisidėjo sprendžiant fiskalinio konsolidavimo problemas – 28 ES valstybėse narėse deficitai sumažėjo nuo 4,5 % BVP 2011 m. iki 3 % 2014 m.

3.1.6. Tačiau aukšta labai ribotos sėkmės kaina rodo, kad ES politika buvo nesėkminga ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo srityse. Priešingai, per tą patį laikotarpį JAV deficitai nuo 10,6 % sumažėjo iki 4,9 %; JAV BVP **augimas** padidėjo nuo 1,6 % iki 2,4 % (palyginti su ES **sumažėjimu** nuo 1,7 % iki 1,3 %); JAV nedarbo lygis **sumažėjo** nuo 8,9 % iki 6,2 % (palyginti su ES **padidėjimu** nuo 9,6 % iki 10,2 %), bet svarbiausia, kad JAV užimtumo lygis padidėjo 6,3 %, o ES – šis rodiklis **išlieka** –0,1 %.

3.1.7. Skirtingai nei Komisija, EESRK nėra įsitikinęs, kad siektinas struktūrinis deficitai pagal PDP leidžia parengti tikslesnes ir skaidresnes politikos rekomendacijas. Nors Komitetas pripažįsta, kad ši priemonė, neiškraipanti ekonominio ciklo ir atmetanti vienkartinės fiskalines priemones, suteikia galimybę gauti skaidresnę informaciją, vis dėlto tai yra latentinis (nестebimas) kintamasis, pagrįstas teoriniais ir ginčytiniais potencialių gamybos apimtys atotrūkių skaičiavimais, jis dažnai būna iš esmės tikslinamas ir kai kuriais atvejais pateikiamas prastos politikos receptas.

3.1.8. Skolos ir BVP santykis yra svarbus fiskalinio tvarumo elementas. Jį sudaro dvi dalys: skolos dydis ir BVP dydis, ir nė vieno jų negalima siekti neatsižvelgiant į jų tarpusavio poveikį. Požiūris, pagal kurį pagrindinis dėmesys skiriamas pernelyg greitam deficito sumažinimui siekiant toliau mažinti skolos lygį, duos priešingų rezultatų skolos ir BVP santykio mažinimo požiūriu, jeigu slopins arba mažins BVP augimą.

3.1.9. Komitetas palankiai vertina tai, kad pabrėžiamas Stabilumo ir augimo pakto taisyklių lankstumas, kuris leis Komisijai (nustatant valstybės narės biudžeto patikimumą) atsižvelgti į: a) viešąsias investicijas pagal Investicijų planą Europai; b) investicijas, susijusias su bendru finansavimu pagal struktūrinius fondus; c) reformas, kurios daro poveikį ilgalaikiam viešųjų finansų tvarumui; d) ciklines sąlygas⁽⁶⁾. EESRK nuomone, tai visgi yra ribota ir dalinė priemonė.

⁽⁴⁾ OL C 214, 2014 7 8, p. 46.

⁽⁵⁾ EESRK nuomonė „Ekonominės ir pinigų sąjungos sukūrimas. Būsimas ES teisėkūros laikotarpis“ (OL C 451, 2014 12 16, p. 10).

⁽⁶⁾ COM(2015) 12 final.

3.1.10. EESRK įspėja, kad, nepaisant šiek tiek glaudesnio bendradarbiavimo su EP ir aktyvesnio bendravimo su nacionaliniais parlamentais apsilankant vietose ir prižiūrint euro zonoje biudžetų projektus, demokratijos stoka išlieka svarbiausiu šio proceso klausimu, nes tebėra daug neatskaitingų institucijų, darančių didelį poveikį nacionalinių sprendimų priėmimui.

3.1.11. Dėl indėlio stoka (t. y. valstybės narės faktiškai nedalyvauja sprendimų priėmimo procese), kurios nekompensuoja gerų rezultatų legitimumas (t. y. tinkamas ekonominių problemų sprendimas) atsakomybė už ekonomines programas prisiimama be entuziazmo ir didėja priešiškus Europos projektui, kaip parodė Europos Parlamento rinkimai ⁽⁷⁾.

3.1.12. Komisija turėtų ne tik atlikti savo politinių rekomendacijų įgyvendinimo valstybėse narėse *ex-post* vertinimą, bet ir įvertinti jų veiksmingumą siekiant sugrąžinti ekonomikos tvarumą, ir ne tik finansinių ir biudžeto derinimų klausimais, bet ir ekonomikos augimo, vystymosi ir kokybiškų darbo vietų kūrimo srityse.

3.2. Makroekonominio disbalanso procedūra

3.2.1. Komitetas pripažįsta ir pritaria, kad MDP yra būtina, nes pagrindinių nebiudžetinių kintamųjų stebėseną gali padėti nustatyti galimas nesveikas tendencijas, kol jos dar neįsitvirtino. Krizė labai aiškiai parodė, kad Stabilumo ir augimo paktas patyrė nesėkmę, nes buvo stebimas tik fiskalinis balansas, o vystymosi ir užimtumo klausimai ir toliau buvo ignoruojami arba jiems buvo skiriamas minimalus dėmesys.

3.2.2. EP turėtų atlikti svarbų vaidmenį nustatant kiekvieno semestro ekonominius prioritetus ir vykdant konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų parlamentinę priežiūrą ⁽⁸⁾.

3.2.3. Komitetui didelį susirūpinimą kelia vienpusiškas požiūris į makroekonominių disbalansų taisymą. Ši problema laikoma grynai nacionaline problema, akcentuojant iš esmės tik žalingų deficitų taisymą ir giriant už biudžetų perteklius. Norint protingai spręsti šiuos klausimus, būtina įvertinti disbalansus ir jų poveikį visos Europos ekonomikai.

3.2.4. Siekiant užtikrinti, kad MDP ir strategijos „Europa 2020“ projekto neištiktų žlugusios Lisabonos darbotvarkės likimas, Komisija turi rasti geresnį būdą konkrečiai šaliai skirtų rekomendacijų įgyvendinimo kokybei įvertinti ir būti pasirengusi imtis tolesnių veiksmų ir teikti paskatas valstybėms narėms (lankstumas, subalansuoto biudžeto taisyklė ir pan.) prieš imantis sankcijų kaip kraštutinės priemonės.

3.2.5. Priešingai nei biudžeto priežiūra, kurios rezultatai gali būti pasiekti per trumpą laiką ir juos lengva įvertinti, politikos rekomendacijos, kurios sudaro didelę konkrečiai šaliai skirtų rekomendacijų dalį, siejasi su tokia švelnesne politika ir rezultatais kaip konkurencingumas arba įvairūs veiklos vykdymo sąlygų aspektai arba socialinės apsaugos sistemos reformos, kurių įgyvendinimo lygį arba poveikį sunku įvertinti.

3.2.6. Daugiametės finansinės programos peržiūros 2016 m. metu **būtina paremti neatidėliotinas ES svarbos struktūrines reformas**, įskaitant makroekonominės pusiausvyros atkūrimą, **suteikiant tam tikrą fiskalinį pajėgumą**. EESRK ragina apsvarstyti galimas priemones: konvergencijos ir konkurencingumo priemonę, kad šalys, kurių ekonomika susiduria su sunkumais, galėtų imtis neatidėliotinių ES svarbos struktūrinių reformų, kurios išdėstytos šešių puslapių apimties stiprios ir veiksmingos ekonominės ir pinigų sąjungos projekte bei šiai temai skirtame komunikate ⁽⁹⁾; iš naujo apsvarstyti žaliąją knygą dėl stabilumo obligacijų (šio dokumento buvo reikalaujama Reglamente (ES) Nr. 1173/2011), kuri šiuo metu apžvelgiama šioje nuomonėje, ir minimalaus socialinio draudimo sistemos, kuri padėtų sunkumus patiriančioms ekonomikoms.

⁽⁷⁾ Europos politikos studijų centro (CEPS) speciali ataskaita Nr. 98, *EPS valdymo legitimumo padidinimas (Enhancing the Legitimacy of EMU Governance)*, 2014 m. gruodžio mėn.

⁽⁸⁾ *Ten pat.*

⁽⁹⁾ COM(2013) 165 final.

3.2.7. Komisija teigia, kad nuodugnios peržiūros yra svarbiausia MDP dalis, ir remiantis šios procedūros politikos rekomendacijomis parengiamos konkrečiai šaliai skirtos rekomendacijos. EESRK pritaria tokiai praktikai, leidžiančiai atlikti išvalgesnę analizę, kadangi tai siejasi su vizitais vietoje, kurie sudaro galimybę kur kas geriau susipažinti su peržiūrima ekonomika; be to, naudingi Komisijos ir nacionalinių finansų pareigūnų darbo santykiai suteikia pridėtinės vertės.

3.2.8. Kadangi pagal MDP vykdomų reformų nauda pasireišk vidutinės trukmės laikotarpiu, nuogaustaujama, kad nacionalinės Vyriausybės gali nelaikyti jų prioritetinėmis ir neteikti svarbos jų įgyvendinimui. Esminėje konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų dalyje, skirtoje pusiausvyros atkūrimui, daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama vidaus rinkos sukūrimui.

3.2.9. Realus socialinių partnerių dalyvavimas šioje Europos semestro srityje būtų svarbus būdas užtikrinti taisyklių laikymąsi bei padidinti jo politinę įtaką ir atsakomybę nacionaliniu lygmeniu.

3.2.10. EESRK siūlo Komisijai ir valstybėms narėms pasimokyti iš koregavimo programos šalių įgytos patirties, kur buvo vykdoma nuolatinė ir atidi priežiūra, kaip reikėtų bendradarbiauti.

3.2.11. ECFIN darbo dokumente nurodyta, kad neįspūdingas 41 % šaliai skirtų rekomendacijų įgyvendinimas per 2012–2013 m. laikotarpį ir dar blogesnė padėtis tam tikru šio laikotarpio metu ⁽¹⁰⁾ gali būti garsus išpėjamas signalas. Turime nustatyti, dėl kokių priežasčių yra toks atotrūkis tarp rekomendacijų ir jų įgyvendinimo.

3.2.12. EESRK išpėja, kad rezultatų suvestinė, t. y. į praeitį orientuota ir pagrindinė priemonė, pagrindžianti nuodugnias peržiūras, nebūtinai leidžia nustatyti išteklių pusiausvyros sutrikimus, kurie gali sukelti krizes ateityje. Todėl yra pavojus, kad politikos formuotojai gali neturėti tvirto pagrindo imtis efektyvių veiksmų ⁽¹¹⁾ ir netgi jų dėmesys gali būti nukreiptas nuo svarbesnio politikos klausimo.

3.3. *Euro zonai priklausančios šalys, kurios turi didelių finansinio stabilumo sunkumų*

3.3.1. EESRK pripažįsta, kad reikia pirmiausia pradėti prižiūrėti šalis, kurios 1) patiria ar gali patirti rimtų finansinio stabilumo arba viešųjų finansų tvarumo sunkumų arba 2) prašyti ar gauti finansinės paramos iš ES institucijų, kitų valstybių narių ar TVF.

3.3.2. EESRK visiškai pritaria, kad, išgaliojus makroekonominio koregavimo programai, visi kiti išpareigojimai, įskaitant Europos semestrą, būtų sustabdyti ir tokioms valstybėms narėms būtų taikoma nuolatinė priežiūra po programos įgyvendinimo.

3.3.3. Procesas, apimantis laikotarpį, per kurį valstybė narė prašo finansinės pagalbos, dar nepatikrintas, nes šis reglamentas išgalios tik po to, kai keturios šalys (Graikija, Airija, Portugalija ir Kipras) įgyvendins koregavimo programą.

3.3.4. EESRK ragina Komisiją atlikti ir paskelbti šioms keturioms šalims taikomų koregavimo programų rezultatų tyrimą, visų pirma siekiant nustatyti, ar akivaizdžiai mažiau sėkmingus Graikijos rezultatus galėjo sušvelninti kitoks Komisijos taikomas metodas.

4. Būtina išsamesnė ekonominės ir pinigų sąjungos valdymo vizija

4.1. ES yra viena didžiausių ir labiausiai klestinčių ekonominių blokų pasaulyje, kuri iki šiol gyvuoja turėdama blogai veikiančią ekonomikos valdymo sistemą, kuri buvo sukurta nusprendus sudaryti ekonominę ir pinigų sąjungą su bendra valiuta ir pinigų politika, kartu išsaugant nacionalinę fiskalinę ir ekonominę politiką.

⁽¹⁰⁾ ECFIN ekonominio leidinio 37 numeris, 2014 m. spalio mėn., Įgyvendinant ekonomikos reformas – ar ES valstybės narės atsižvelgia į Europos semestro rekomendacijas.

⁽¹¹⁾ Daniel Gros ir Alessandro Giovannini, Instituto Affari Internazionali Nr. 14, 2014 m. kovo mėn., „Santykinė“ EPS makroekonominio disbalanso MDP svarba.

4.2. EESRK mano, kad Europos Centrinis Bankas negali būti paliktas vienas kovoti su dabartiniu nuosmikiu euro zonoje. Dabartiniu metu ECB taikomas kiekybinio skatinimo priemonės turi atitikti ambicingesnės valstybių narių politinės iniciatyvos. Investicijų planas Europai, kurį paskelbė Europos Komisija, yra būtinas, bet nepakankamas žingsnis teisinga linkme. Be tolesnės fiskalinės integracijos, pagal Europos semestrą taikomas ekonominės politikos koordinavimas nacionaliniu pagrindu trukdo euro zonoje vykdyti tinkamą fiskalinę politiką.

4.3. Krizė atskleidė didelius trūkumus, keliančius egzistencinę grėsmę eurui. Krizė privertė įgyvendinti svarbias ekonomikos valdymo reformas, skubotai parengtas ir įgyvendintas pagal tarpvyriausybines sutartis, o ne taikant Bendrijos metodą. Santykinio valstybių narių konkurencingumo skirtumai ekonominėje ir pinigų sąjungoje, kuriuos anksčiau būtų mėginama išlyginti valiutos koregavimu didinant ar mažinant jos vertę, negali būti išspręsti baudmėmis, rekomendacijomis ar reformomis, taikomomis tik toms šalims, kurios laikomos nekonkurencingomis.

4.4. Pagal Europos semestrą įdiegtos priemonės pradėjo fiskalinio konsolidavimo ir patikimumo atkūrimo procesą, bet taisyklėmis pagrįstas požiūris, nors ir tinkamas normaliems laikams, dabar sudaro dalį problemos. EESRK mano, kad ekonomikos valdymas (ypač euro zonoje) nebegali būti patikėtas tik reglamentams, kurie šiuo metu yra peržiūrimi. Sunkumų turinčioms valstybėms narėms reikia daugiau išteklių, kad būtų įveiktas ekonomikos nuosmukis ir užtikrintas augimas bei darbo vietų kūrimas, o ekonomikos augimu – tvarus fiskalinis konsolidavimas.

4.5. EESRK sutinka su problemomis, kurias atskleidė neseniai Komisijos paskelbta metinė Europos socialinių tendencijų ataskaita⁽¹²⁾, kurioje teigiama, kad priemonės, įgyvendintos krizei įveikti, „padidino finansinius sunkumus ir namų ūkių išsiskolinimą, padidėjo skurdas ir socialinė atskirtis“, o „užsitęsęs socialinės padėties blogėjimas padarė neigiamą poveikį visuomenės tikėjimui ir pasitikėjimui Vyriausybės ir institucijų gebėjimu spręsti šias problemas“. Komisijos ataskaitoje pateikti duomenys apie darbo vietų kokybę (ne visa darbo diena, nesaugi ir nestabili darbo vieta) ir nedarbą, ypač jaunimo, yra įspūdingi.

4.6. EESRK prašo į rezultatų suvestinę įtraukti daugiau socialinių rodiklių⁽¹³⁾ ir juos taikyti biudžeto politikai reguliuoti pradedant Europos semestru, siekiant išvengti neigiamo poveikio ES pagrindiniams principams – darniam ir subalansuotam ekonomikos vystymuisi, tvariam ir aplinkai nekenksmingam augimui, aukštam ekonominės konvergencijos lygiui, aukštam užimtumo ir socialinės apsaugos lygiui, ekonominei ir socialinei sanglaudai ir valstybių narių solidarumui, kaip nustatyta Romos sutartimis, o vėliau įtvirtinta Maastrichto, Amsterdamo ir Lisabonos sutartyse, tačiau nepakankamai atsižvelgta Fiskaliniame susitarime ir visuose susijusiuose dokumentuose.

4.7. Siekiant suteikti naują prasmę valstybių narių, ypač euro zonos šalių, integracijai, būtina pasiūlyti tokį Europos valdymo metodą, kuris leistų sunkiausių skolos našą patiriančioms šalims, kuriose BVP augimas yra nulinis arba neigiamas, vykdyti investicijas, būtinas jų gamybos sistemų konkurencingumui atkurti ir suteikti postūmį vystymuisi. Toks metodas turėtų būti pagrįstas ES steigimo sutartimis įtvirtintais ekonominės ir socialinės sanglaudos principais.

4.8. Pagrįstas bet kurios valstybės narės nukrypimas nuo 3 % deficito rodiklio, galėtų būti laikomas laikina išimtimi tam tikrą metų skaičių, ir todėl neturėtų būti automatiškai taikomos sankcijos. Pagal šį naują valdymo metodą Komisija privalo atidžiai išnagrinėti sunkumų patiriančių šalių nurodytus poreikius, įvertinti, ar valstybės narės siūlomas investicijų planas yra tinkamas ir įmanomas įgyvendinti atsižvelgiant į prisiimtus išsipareigojimus (pagal stabilumo bei konvergencijos ir nacionalines reformų programas) Europos semestro procese, ir patvirtinti jį prižiūrint Europos Parlamentui.

4.9. Parametrai, pagal kuriuos formuojami biudžetai ir interpretuojami duomenys privalo būti vienodi, suderinti ir taikomi visoms šalims ir jų administracijoms pagal skaidrią, suprantamą ir visuotinai žinomą procedūrą. Galėtų pakakti vieno bendro reglamento, nustatančio aiškias ir paprastas taisykles, užtikrinančias pilietinės visuomenės ir socialinių partnerių bei nacionalinių parlamentų dalyvavimą.

⁽¹²⁾ 2014 m. gruodis, Užimtumo ir socialinių tendencijų apžvalga.

⁽¹³⁾ Pavyzdžiui, BVP augimas, nedarbas, ilgalaikis nedarbas, žmonės, kuriems gresia skurdas, valstybės investicijos, kainų ir darbo užmokesčio santykis ir kt.

4.10. Pagal šį metodą Europos semestras turėtų tapti svarbia EPS galimybe siekiant atkurti abipusį pasitikėjimą ir pradėti bendrą procesą, tiek struktūrinių reformų (dėl kurių turi susitarti visos euro zonos šalys), tiek biudžeto požiūriais. Nauja reglamentavimo sistema turėtų būti plėtojama turint tikslą sukurti naują euro zonos biudžetą, kuris patikrintų bendro vystymosi procedūrą kiek įmanoma skaidriau ir teisingiau, t. y. vadovaujantis pagrindiniais principais, formuojančiais europiečių viešąją nuomonę.

2015 m. kovo 19 d., Briuselis

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Henri MALOSSE*
